

На 5 октомври стартира "Мисия кестен". Проектът се изпълнява от Фондация "Цвете" в партньорство със "Списание 8" и е естествено продължение на двугодишната инициатива "Да спасим в суматохата кестените". В него ще се включат ученици от шест столични училища. Ще го открият децата от 19 СОУ "Елин Пелин". Целта е да се популяризира кампанията и да се привлекат повече съмишленици, защото, ако още не сте разбрали, емблематичните за София дървета са в опасност. Е, разбира се, далеч сме от апокалиптичния сценарий да изчезне изцяло видът, но проблемът не е за подценяване. Повеќе за заплахата, надвиснала над кестените, и за предстоящата инициатива научихме от Веселин Цветанов от настоятелството на Фондация "Цвете".

Кристина ПЕШИНА

Самият той казва, че е чул за проблема от предходните инициативи и решава да се включи. Допада му това, че за да се справим с екологичното предизвикателство, не е необходимо да имаме някакви специални умения или предварителна подготовка. Достатъчно е желание. Това прави проекта широкодостъпен за всички. Не е необходима и специална техника или изграждане на инфраструктура, кое-

то пък от своя страна би го утежило финансово. Полагане на малки усилия е в състояние да доведе до големи промени. Въпреки че грижата за дърветата се пада на общината, към момента инициаторите са още в преговори с нея за привличането ѝ като партньор.

Затова пък мисията лесно намира съмишленици сред училищните възпитаници. Идеята се възприема добре и с ентусиазъм от малки и големи - в случая ученици и директори на училища. Най-малките деца, които

Символът на София - кестените, е в опасност

се включват, са в 5-и клас, защото вече са натрупали някакви знания в часовете по "Човекът и природата". "Много силно впечатление ми направи при една от срещите с деца тази седмица, че те знаеха доста от нещата, които искахме да споделим с тях. Дори бяха наясно с

молеца и начините за справяне с него", разказва Веселин.

Основният проблем, към чието разрешаване са насочени всички мерки, е именно този листоминиращ молец. Освен него обаче върху кестеновите дървета неблагоприятно влияят и различни фактори. Напри-

мер лугата, която през зимните месеци се посипва върху улиците. Тя действа зле на дърветата. Солта попива в почвата, оттам отива в корените и може да доведе дори до загиване на кестените, които са в близост до третираните улици. Тежкото засушаване през летните месеци и намаляването на зелените площи също оказват своето негативно влияние. Специалистите са установили, че дори жестоко нападнати от молеца кестени, когато са в група с други дървесни видове, са в доста по-добро състояние. Там, където има повече зеленина, микроклиматът е по-добър. "Алейните кестени са в много лошо състояние", твърди събеседникът ни. И докато си мисля, че със засушаването няма как да се справим, Веселин ме опровергава: "Изхожда от проблема със засушаването е намерен преди години. Повечето от старите комплекси в София, като "Яворов", "Слатина", "Гео Милев", имат сонди за поливане на зелените площи. Тези сонди обаче в момента не работят, защото много години наред не са се използвали и сега в районната администрация не знаят дори къде се намират. Това е решението на проблема". Значи топлата вода отдавна е открита, а обяснения и оправдания от типа на "не знаем къде са сондите и как да научим местоположението им" звучат абсолютно нелепо на фона на заплахата София да остане без

Празник на кестена

На 26 октомври в парка на Военна академия ще се състои Празник на кестена. На събитието ще се обявят най-прецизно работилите училища. Организаторите са подготвили разнообразна програма с музика, забавления и игри за малчуганите. Началото е в 11 часа, а добре дошли са както тези, които имат повод за гордост заради добре свършената работа, така и всички останали. Разбира се, стига времето да позволи.

своите кестени. Но засега вдигането на рамене е единственият отговор, който екологът получава от общинската администрация.

Усилията на Веселин и останалите ентузиасты, захванали се със спасяването на кестените, не остават безрезултатни. Може би това е и най-голямата отплата за техния труд. Разликата между обгрижваните дървета и тези, до които все още не са стигнали, е огромна, твърди събеседникът ни. За да не звучи голословно, ми дава конкретен пример: "Децата от едно училище полагат грижи за кестените в двора си. От двете страни на оградата има по една редица. Тези, за които се грижат учениците, са във видимо по-добро състояние, независимо че са само на няколко метра от другите".

Листоминиращият молец - основният враг

Насекомото вреди сериозно на кестеновите дървета, защото прави годишно по три поколения, като ларвите му се развиват в листата и ги унищожават. Много кестени губят значителна листна маса още в средата на месец юли, вследствие на което дърветата се развиват по-бавно, стават по-чувствителни към екстремните условия на времето като студ, засушаване и засоляване на почвата. Така се оказват и по-лесна мишена за атаките и на други паразитни организми. От своя страна отслабеният организъм на дървото, по-малкото листа и ограничената способност да фотосинтезират влияят негативно върху състоянието на средата. Кестените губят отчасти възможността си да влияят върху микроклимата, като през летните и есенните месеци рискът от прегряване и презасушаване на въз-

духа се увеличава. Липсата на листна маса води и до по-високи нива на праховото и газовото замърсяване на въздуха.

Мерки за справяне

Кампанията за справянето с молеца обхваща четири етапа - преброяване на дърветата, събиране на листата, поставяне на къщички за синигерите и феромонни капани за привличане на мъжките молци.

- Преброяването на дърветата включва събиране на GPS данни за местоположението на кестените в база данни чрез мобилно устройство със специално разработен софтуер. За целта в рамките на тази кампания ще бъдат обходени шест столични парка - Градската градина, паркът "Заимов", Докторска градина, паркът около НДК, паркът

на Военна академия и градините на Медицинска академия. Всички данни, които ще се съберат, ще са за улеснение на бъдещите експерти, които ще се занимават с диагностицирането на състоянието на дърветата. Когато знаят предварително къде се намират, това ще им спести доста усилия. Тяхната информация пък е необходима за Столична община, за да управлява правилно екологичния си капитал.

- Втората акция е събирането на опадалите кестенови листа. Тя е изключително важна, защото какавидите на листоминиращия молец зимуват в листната шума. А когато тя е събрана, се прекъсва цикълът. Ефектът не е на сто процента, но е значителен.
- Поставянето на къщички за синигери и евентуално оборудването им с хранилки е третата стъпка. Синигерът е естествен враг на молеца, защото се храни с неговите ларви.
- През пролетта, някъде към април, идва времето на феромонните капани. Те привличат и унищожават мъжките молци, като по този начин се ограничава възпроизводството. През май и юни се презареждат капаните за по-голяма ефективност.